

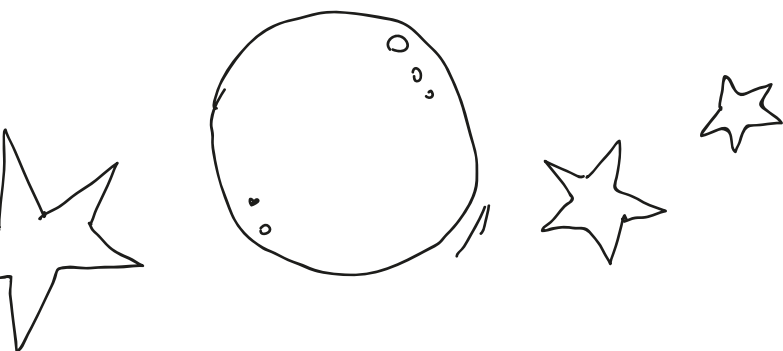
Evropska komisija

EVROPA Bivati bolj povezano!

SL

KAZALO

VREDNOTE

Močnejše pripadati evropskemu projektu 4

EKOPOTROŠNJA

Biti bolj odgovoren 5

OKOLJE

Bolj varovati naravo 6

ENERGIJA IN PODNEBJE

Proizvajati več obnovljive energije 7

KMETIJSTVO IN PREHRANA

Jesti bolj zdravo 8

KULTURA

Vzbuditi več čustev 11

INFORMACIJSKA VARNOST

Varneje si izmenjevati informacije 12

EVROPA V SVETU

Bolj pomagati revnim državam 14

VREDNOTE

Močnejše pripadati evropskemu projektu

Evropska unija je predvsem skupek **vrednot, ki nam omogočajo sobivanje** kljub različnim jezikom, kulturam, veram in običajem.

Za okoli pol milijarde oseb, ki živijo v Evropski uniji, ni vedno lahko razumeti ljudi iz sosednje ali bolj oddaljene države.

Solidarnost, strpnost, svoboda in enakost ter **spoštovanje** so pomembne vrednote za življenje v družbi.

Biti solidaren pomeni biti pripravljen medsebojno si pomagati; biti strpen pomeni dopustiti, da lahko nekdo **živi in razmišlja drugače**.

Te **skupne človeške vrednote** nam omogočajo, da se povežemo in začutimo pripadnost skupnemu projektu, Evropski uniji.

Solidarnost v praksi

► Dopolni stavka:

Solidarnost zame pomeni:

Strpnost zame pomeni:

► Navedi primer solidarnosti in strpnosti v razredu.

► Ustvari svoje geslo za **solidarnost**:

Naj živi mir!

Leta 2012 je Evropska unija prejela Nobelovo nagrado za mir. Odločila se je, da bo denarni del te nagrade namenila otrokom, ki nimajo možnosti odraščanja v miru. Do zdaj se je z izobraževalnimi projekti pomagalo že na tisoče prikrajšanim otrokom.

EKOPOTROŠNJA

Biti bolj odgovoren

Državljeni Evropske unije so tudi potrošniki, ki kupujejo vse vrste izdelkov in storitev za svoje potrebe ali malo razvajanja.

Na nas vseh je, da se vprašamo, kako potujemo iz kraja v kraj in kaj kupujemo. Z dobrimi odločitvami in z **vsakodnevnimi drobnimi dejanji kot ekološko ozaveščeni državljani** prispevamo k trajnostnemu razvoju.

Evropska unija s številnimi ukrepi spodbuja 27 držav članic, naj izvajajo trajnostne politike, ki koristijo vsem državljanom Evrope in sveta.

- Ali meniš, da ta drobna dejanja prispevajo k trajnostnemu razvoju?

VODA

Neprestano dežuje! Zato ni nič hudega, če pustim vodo ves čas teči iz pipe.

DA NE

to je neumno!

PREHRANA

Raje jem svežo hrano, pridelano v bližini, kot da bi si sredi zime kupoval jagode.

DA NE

ENERGIJA

Luči pustim ves čas prižgane: s tem doma ustvarim prijetno vzdušje.

DA NE

PREVOZ

Kadar je le mogoče, se vozim s kolesom namesto z avtom.

DA NE

Kaj je trajnostni razvoj?

Trajnostni razvoj je način bolj spoštljive potrošnje: to pomeni, da pri zadovoljevanju svojih sedanjih potreb mislimo na tiste, ki prihajajo za nami. Pomembno je, da našim otrokom zapustimo čist planet. Trajnostni razvoj združuje ekologijo, gospodarstvo in življenje v družbi.

OKOLJE

Bolj varovati naravo

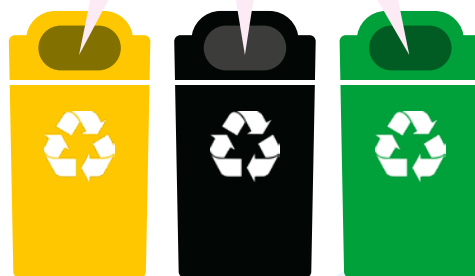
Da bi lahko prijetno sobivali, je pomembno, da **skrbimo za naše okolje**: vodo, zrak, rastline in živali. Človeške dejavnosti včasih ogrožajo naravno ravnovesje. Zato moramo spremeniti nekatere navade. Evropska unija se bojuje proti onesnaževanju in segrevanju ozračja.

Segrevanje planeta

Vsak prebivalec Evropske unije vsak dan v smetnjak odvrže več kot kilogram odpadkov. Nas pa je približno 446 milijonov!

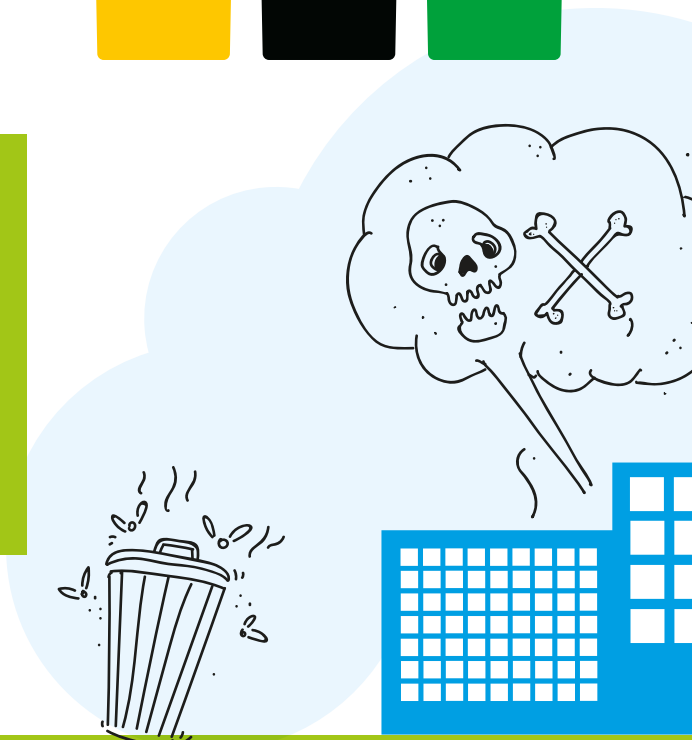
Na srečo že nekaj let recikliramo številne izdelke: plastenke, pločevinke, steklo, papir in karton. Na ta preprosti način se borimo proti onesnaževanju.

► Kaj bi odvrgel v vsakega od teh smetnjakov?

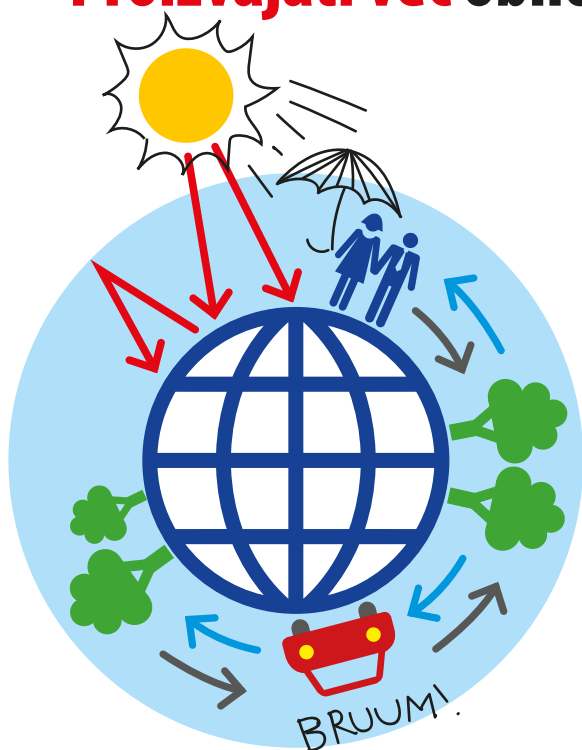
Oznaka CE

Ali prepoznaš to oznako CE? Ta oznaka je obvezna za številne izdelke. Pomeni, da izdelek izpolnjuje evropske zahteve glede varnosti, zdravja in varstva okolja. Najdeš jo na številnih predmetih v svojem domu, tudi na igračah. Preveri!

ENERGIJA IN PODNEBJE

Proizvajati več obnovljive energije

Onesnaževanje ne pozna meja. Vsako sekundo na našem planetu izgine gozd, velik kot nogometno igrišče, in se predela v les ali papir. S takim onesnaževanjem uničujemo „zelena pljuča“ Zemlje in povzročamo čezmerno nastajanje toplogrednih plinov.

Učinek tople grede

Sončni žarki prehajajo skozi ozračje in segrevajo naš planet. Vendar pa se tako kot v rastlinjaku, v katerem se gojijo rastline ali zelenjava, del sončnih žarkov zadrži na Zemlji. Ta naravni pojav se imenuje učinek tople grede.

Zelena pljuča

Zahvaljujoč klorofilu zelene rastline absorbirajo toplogredne pline in izločajo kisik. Ljudje in avtomobili počnejo nasprotno: porabljajo kisik in izločajo CO_2 , tj. ogljikov dioksid. **Prav ta plin, ogljikov dioksid, je glavni krivec za učinek tople grede in segrevanje planeta.** Počnemo torej ravno nasprotno od rastlin. Z uničevanjem teh rastlin uničujemo zelena pljuča, ki nam dajejo kisik za življenje.

Bolj varovati naravo

Okolje in podnebje sta stvar celotnega sveta. Evropa nima veliko nafte ali zemeljskega plina. Tako mora storiti vse, kar je v njeni moči, da bi proizvajala obnovljivo energijo. Zato so se države Evropske unije obvezale, da bodo do leta 2030:

- za 40 % zmanjšale izpust toplogrednih plinov,
- za 32 % zmanjšale porabo energije,
- najmanj 32,5 % svoje energije proizvedle iz obnovljivih virov energije (vetrna, sončna, morska energija itd.).

KMETIJSTVO IN PREHRANA

Jesti bolj zdravo

Jesti zdravo pomeni, da jemo raznovrstno hrano in da pojemo toliko, da smo siti – nič več in nič manj. Idealno bi torej bilo, če bi se naši kmetje in rejci organizirali tako, da bi proizvajali **zelo raznoliko hrano, ki bi zadostovala za vse**.

Kratka zgodovina skupne kmetijske politike

Leta 1957 se je šest držav ustanoviteljic, tj. Belgija, Francija, Italija, Luksemburg, Nemčija in Nizozemska, odločilo, da v Evropi ne bo nikoli več lakote. Leta 1962 so uvedle **skupno kmetijsko politiko (SKP)**.

Proizvesti je bilo treba dovolj hrane za vse in zagotoviti, da lahko kmetje živijo od tega, kar so pridelali na svoji zemlji. Evropski kmetje so prejeli finančne pomoči in so lahko proizvedli toliko, kolikor so želeli. Ker pa se je vse proizvajalo v velikih količinah, nenadoma za tisoče ton proizvodov ni bilo več mogoče najti kupcev. Kakšna potrata!

Od 80. let prejšnjega stoletja: boljša proizvodnja!

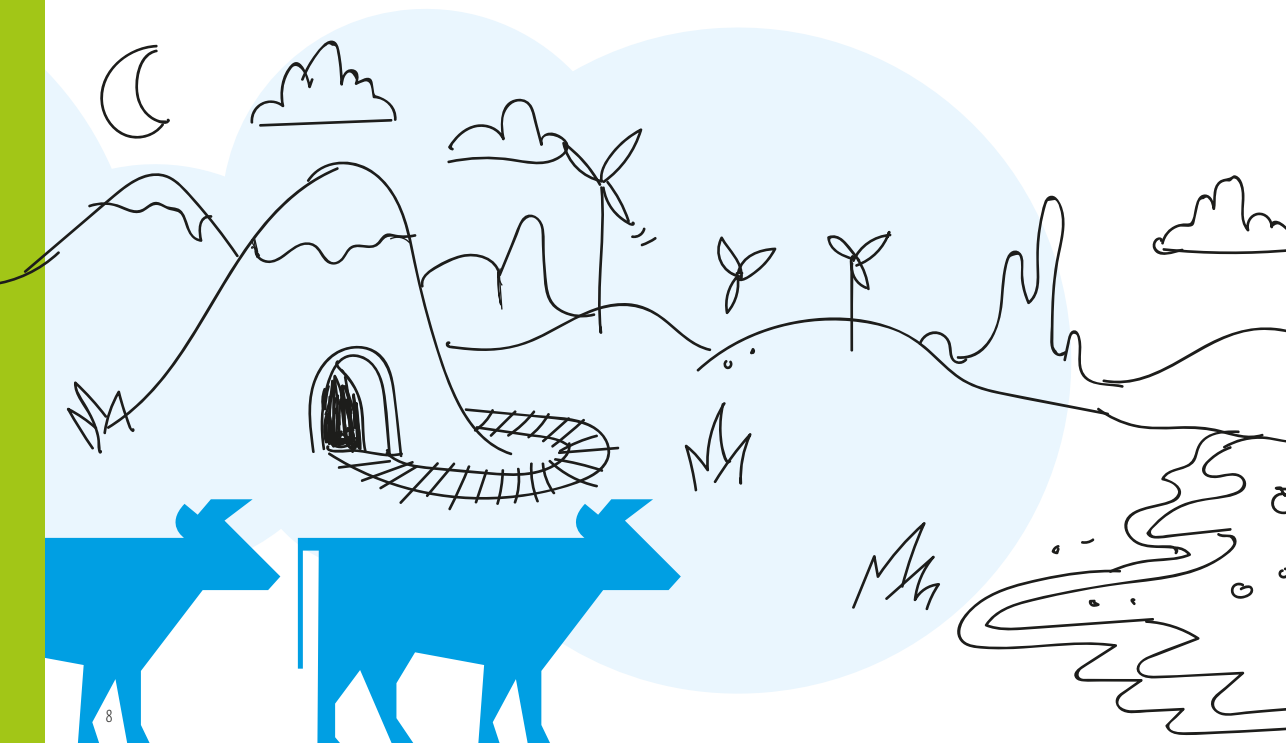
Od 80. let prejšnjega stoletja ni več govora, da bi se proizvajalo kar koli in kakor koli. Zahteva se kakovostno kmetijstvo. **Določena so tudi pravila** za boljše ravnanje z živalmi. Evropa spodbuja kmete, naj razvijejo raznolike dejavnosti.

- ▶ Ali si že slišal za kmečki turizem?
- ▶ Ali si že kdaj obiskal kmetijo?
- ▶ Ali si izdelke že kdaj kupil neposredno pri kmetu?

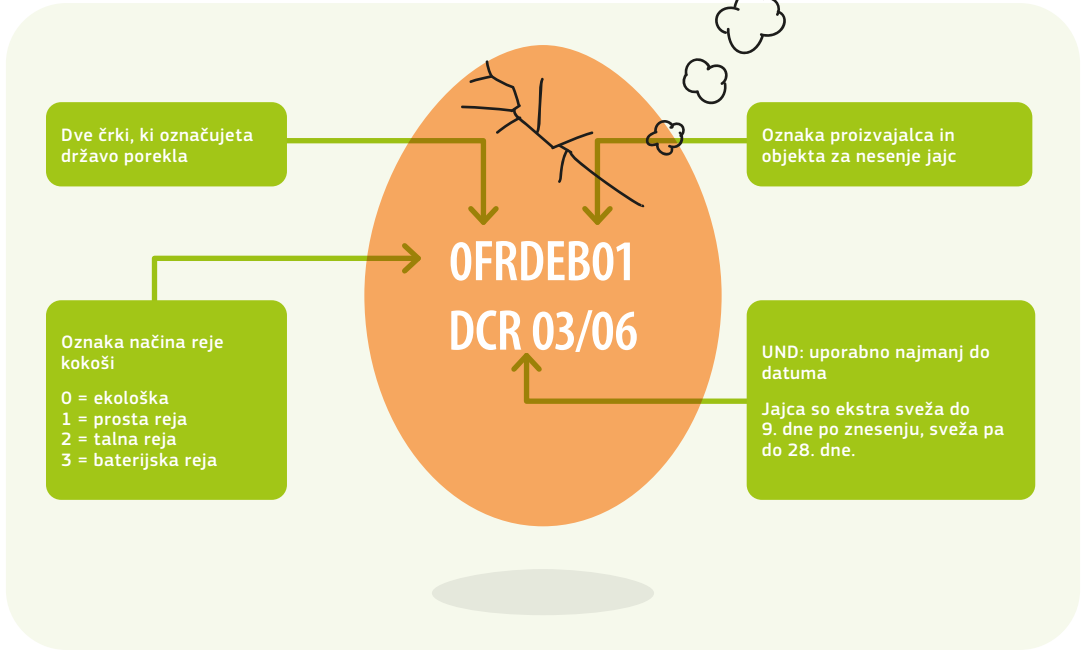
Danes je naša hrana raznolika in kakovostna

Zdaj morajo kmetje in trgovine z živili embalaže z živili, ki pridejo neposredno „s kmetije na mizo“, opremiti z logotipi in nalepkami. Na teh nalepkah je navedeno, iz česa je živilo sestavljeno in do kdaj je užitno.

Na jajcih je na primer vedno oznaka, ki kaže, v kateri državi so bila znesena in ali so kokoši živele na prostem ali v kletki.

Na številnih proizvodih najdeš tudi evropske logotipe, s katerimi **se potrjuje kakovost ali poreklo**.

► Poskusi jih najti v hladilniku ali shrambi za živila.

Ta logotip „Zaščitena oznaka porekla“ pomeni, da mora biti živilo pridelano, predelano in pripravljeno v določenem kraju ali določeni regiji.

Primeri: oljčno olje „Kalamata“ (Grčija), med „Mel do Alentejo“ (Portugalska), sir „fromage de Herve“ (Belgija), kislo zelje „Stupavské zelé“ (Slovaška).

Ta logotip „Zaščitena geografska označba“ pomeni, da vsaj ena faza proizvodnje proizvoda (pridelava, predelava, priprava) poteka v določenem kraju ali določeni regiji.

Primeri: svinjska klobasa „Kiełbasa piaszczańska“ (Poljska), beluši „Asparago di Cantello“ (Italija).

Ta logotip zagotavlja, da je 95 % sestavin pridelanih ekološko, in navaja ime proizvajalca ali prodajalca.

Stop nezdravi hrani!

Več kot polovica odraslih Evropejcev se spopada s prekomerno telesno težo. Če ne bomo ukrepali, bo Evropo do leta 2030 zajela prava epidemija. To zadeva tudi otroke: leta 2018 je bil vsak sedmi mladi Evropejec pretežek ali celo debel.

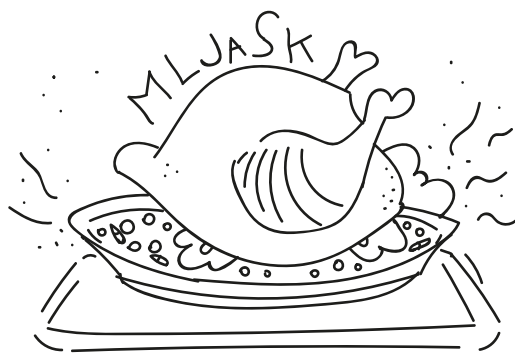
Kako se boriti proti nezdravi hrani?

Nekatere šole so se odločile prepovedati hamburgerje, ocvrti krompirček, pice in gazirane pijače. Evropski program za uživanje sadja v šoli predvideva brezplačno razdeljevanje sadja in zelenjave šolarjem ter spodbuja mlade k oblikovanju zdravih prehranjevalnih navad.

Da bi bili resnično zdravi, bi moral vsakdo jesti pet kosov sadja in zelenjave na dan.

To se ti zdi ogromno, vendar je mogoče!

- **Kmalu je tvoj rojstni dan!** Opiši ali nariši svoj sanjski obrok ... in ne pozabi na pet kosov sadja in zelenjave, potrebnih za zdravo prehrano.

KULTURA

Vzbuditi več čustev

Ali veš, kaj je „kultura“?

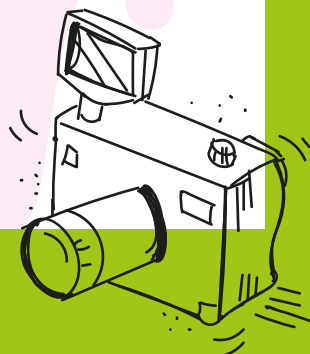
Kultura je izraz našega načina življenja. Kultura odraža raznolikost naših tradicij, običajev in vrednot. Kultura zajema jezike, ki jih govorimo, umetnost in kraje njenega izražanja, arhitekturo naših stavb, izobraževanje in še veliko več.

Če poznamo svojo kulturo in kulturo drugih, se bomo lahko bolje razumeli in bivali bolj povezani.

Ustvarjalna Evropa

Evropska unija podpira razvoj številnih kulturnih in avdiovizualnih področij v 27 državah članicah. Cilj je bolje spoznati nadarjene ustvarjalce v Evropi in ustvariti številna delovna mesta na vseh področjih kulture: kino, televizija, videoigre, muzeji, glasba, knjige ...

► **Prebudi umetnika v sebi!** Med vsemi področji kulture, ki jih poznaš, nariši tisto, ki ti je najljubše:

Ali veš?

Vsako leto so določena evropska mesta izbrana za **evropsko prestolnico kulture**. Leta 2020 sta to **Reka** (Hrvaška) in **Galway** (Irska). Leta 2021 pa bodo to **Timișoara** (Romunija), **Elefsina** (Grčija) in **Novi Sad** (Srbija, država kandidatka).

INFORMACIJSKA VARNOST

Varneje si izmenjevati informacije

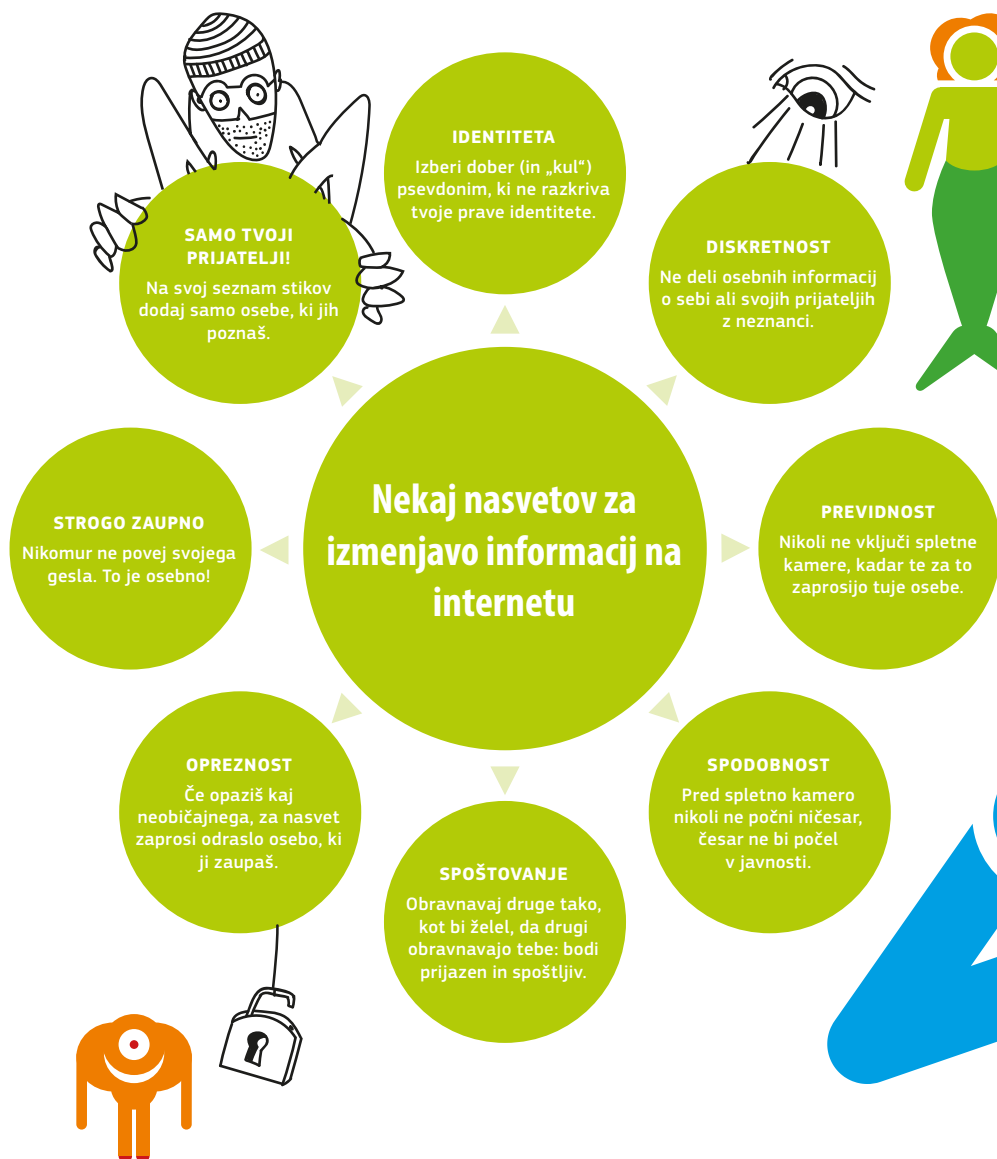

Zahvaljujoč internetu lahko na spletu igraš igrice, poslušаш glasbo, gledaš videoposnetke in iščeš podatke za domače naloge. Prav tako je super zabavno, da lahko klepetaš s svojimi prijatelji ali objaviš svoje fotografije.

Družbena omrežja, kot je Instagram, ti omogočajo, da ostaneš v stikih s svojimi prijatelji, se seznaniš z novicami o svoji družini, izdeláš smešne fotografije in včasih skleneš nova prijateljstva. Pogosto mislimo, da več kot imamo prijateljev, bolj „priljubljeni“ smo.

Priljubljenost ali zasebno življenje?

Vedno je treba upoštevati pravilo previdnosti: nikoli ne deli preveč osebnih informacij z novimi „prijatelji“, še manj pa s tistimi, ki jih komaj poznaš. Zaščititi moraš svoje „zasebno življenje“, pa tudi **zasebno življenje svojih bližnjih**.

Pozor pred lažnimi prijatelji!

Ko uporabljaš internet, družbena omrežja ali mobilne telefone, lahko osebe s slabimi nameni poskusijo ogoljufati te ali vdreti v tvoje zasebno življenje.

Evropska unija je vzpostavila program „Safer Internet“, da bi mlade ozaveštila o tveganjih in nevarnostih interneta ter jih zaščitila pred njimi.

- ▶ Z odraslo osebo si oglej spletno mesto <https://safe.si/>. Na njej najdeš nasvete in trike za varno brskanje po internetu.

Previdno z neželeno pošto!

Neželena ali vsiljena pošta je sporočilo nekoga, ki se pretvarja, da te pozna. Običajno ti želi nekaj prodati ali od tebe dobiti denar.

Bolj pomagati revnim državam

Pomoč najrevnejšim

Kot smo videli, je ena od glavnih vrednot Evropske unije **solidarnost**. Primer tega je boj proti revščini, s katero se je leta 2018 še vedno spopadal vsak peti Evropejec.

Poleg tega na svetu nismo sami. Ali veš, da približno 1,5 milijarde prebivalcev živi samo z enim evrom na dan? Taka revščina je prisotna v številnih državah Afrike, Azije in Latinske Amerike. Še vedno preveč prebivalcev našega planeta nima dostopa do pitne vode, zdravstvene oskrbe ali izobraževanja. **Naša dolžnost je, da ukrepamo!**

Evropska unija in posamezne države članice skupaj prispevajo več kot polovico dodeljene pomoči na svetu.

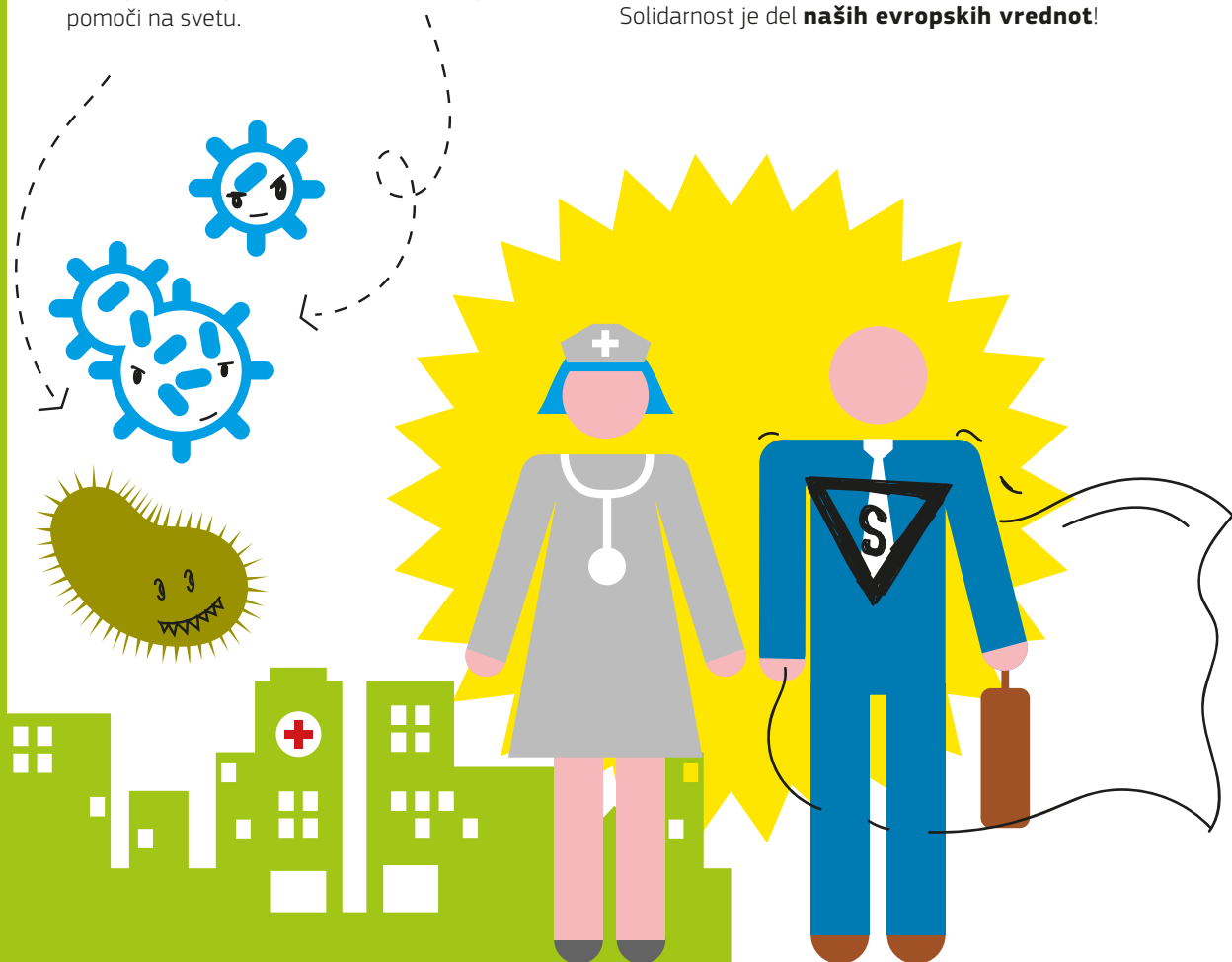
Humanitarna pomoč

Vsako leto na milijone oseb po vsem svetu prizadenejo naravne katastrofe, spopadi ali vojne.

S humanitarno pomočjo Evropske unije **se rešujejo življenja**, osebam v stiski pa zagotavljajo hrana, zatočišče, zdravila in pitna voda. Z njo se lahko pomaga družinam, ki morajo zaradi vojne zapustiti svojo državo, ali obnovijo porušene zgradbe.

Zakaj je to pomembno?

BIVATI bolj povezano pomeni deliti trenutke sreče, pa tudi to, da nam ni vseeno za majhne in velike nesreče naših bližnjih ali daljnih sosedov. Solidarnost je del **naših evropskih vrednot!**

► In kaj lahko storiš ti, da bi
bivali bolj povezano?

Kaj bi lahko storil za izboljšanje vsakdanjega življenja v svoji skupnosti, družini, šoli, ulici?

A large grid of small grey dots arranged in 15 rows and 15 columns, intended for writing answers to the question above.

Če želiš bolje razumeti, kako Evropa deluje in kako v njej poteka vsakdanje življenje, si preberi naslednji brošuri:

Rokopis dokončan februarja 2020

Evropska komisija
Generalni direktorat za komuniciranje
Enota „Redakcijska služba in usmerjeni stiki z javnostmi“
1049 Bruselj
BELGIJA

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2020
<https://op.europa.eu/sl/publications>

Ali je bila ta publikacija za vas koristna? Sporočite nam svoje mnenje:
comm-publi-feedback@ec.europa.eu

Print ISBN 978-92-76-01302-0 doi:10.2775/405393 NA-03-19-161-SL-C
PDF ISBN 978-92-76-01263-4 doi:10.2775/370764 NA-03-19-161-SL-N

© Evropska unija, 2020

Ponovna uporaba je dovoljena z navedbo vira.

Politiko ponovne uporabe dokumentov Evropske komisije ureja Sklep 2011/833/EU (UL L 330, 14.12.2011, str. 39).